

Forum Welzijn Gezelschapsdieren

Deze notitie geeft een overzicht van de historie en resultaten van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren.

Het Forum Welzijn Gezelschapsdieren

Op 25 januari 2005 werd het Forum Welzijn Gezelschapsdieren (het Forum) op verzoek van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) geïnstalleerd. Het Forum viel vanaf zijn oprichting tot zijn opheffing (eind 2007) formeel onder de Raad voor Dierenaangelegenheden. Het Forum bestond uit vertegenwoordigers van een aantal partijen die betrokken zijn bij de gezelschapsdierensector: de Vereniging Landelijke Organisatie Dibevo, de Dierenbescherming, het Platform Verantwoord Huisdierbezit, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Faculteit der Diergeneeskunde Universiteit Utrecht. De voorzitter van de Raad was tevens voorzitter van het Forum. De secretaris van het Forum had de dagelijks leiding. Het Forum rapporteerde rechtstreeks aan de minister van LNV en de Raad voor Dierenaangelegenheden.

Historie instelling Forum Welzijn Gezelschapsdieren

Op 11 oktober 2004 vond er een Werkconferentie 'Welzijn Gezelschapsdieren' plaats. Voor deze conferentie waren meer dan 40 betrokken (koepel)organisaties uitgenodigd: dierenbeschermings- en liefhebbersverenigingen, vertegenwoordigers van de handel (ook fokkers en kennels), asielen, opvangcentra, wetenschappers, Openbaar Ministerie en politie. Bijna alle genodigden waren aanwezig en gaven aan hun verantwoordelijkheid voor het welzijn van gezelschapsdieren te willen nemen en bereid te zijn activiteiten te ondernemen waardoor de op de conferentie gemaakte afspraken binnen de sectoren nagekomen worden.

Als rode draad door de werkconferentie liep de behoefte bij burgers, handelaren en fokkers aan eenduidige en toegankelijke informatie over gezelschapsdieren en de behoefte aan een certificeringssysteem voor de fokkerij van en handel in gezelschapsdieren. Er werden aanbevelingen gedaan hoe de handhaving op het gebied van het welzijn van gezelschapsdieren efficiënter zou kunnen en er werd

gesproken over een (verplicht) Identificatie & Registratiesysteem voor honden en katten.

Het Forum Welzijn Gezelschapsdieren werd in eerste instantie ingesteld voor de periode van begin 2005 tot 1 januari 2006.

- Op 22 maart 2005 werd het door het Forum opgestelde Plan van Aanpak naar de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit gestuurd. Hierin stond een analyse en tijdsplanning opgenomen en een bijbehorende begroting.
- Op 20 april 2005 werd door de directeur van Directie Landbouw, namens de minister van LNV een akkoord gegeven.

De verwachting was dat het Forum voor 1 oktober 2005 zou rapporteren over de voorgenomen acties. Dit bleek niet haalbaar. Ondanks de constructieve opstelling van de betrokken partijen was er meer tijd nodig om de discussie zorgvuldig te voeren en te komen tot een standpunt. De minister van LNV stemde in met een verlenging. Het instellingsbesluit van het Forum werd verlengd tot 1 april 2006.

- De minister ontving op 23 maart 2006 uit handen van de voorzitter van het Forum het Actieplan.
- De minister gaf daarna in de brief van 15 mei 2006 aan de Tweede Kamer aan welke stappen hij naar aanleiding van dit actieplan zou gaan nemen.

De instelling van het Forum werd nog een keer verlengd tot en met 31 december 2007. De reden hiervoor was de nog lopende activiteiten af te ronden. Ook nadat het instellingsbesluit op 31 december 2007 verviel waren nog niet alle activiteiten door het Forum afgerond. De Raad voor Dierenaangelegenheden heeft de laatste werkzaamheden ter afronding overgenomen.

Kortom:

- Het instellingsbesluit van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren liep in eerste instantie van begin 2005 tot 1 januari 2006.
- Daarna vond een verlenging plaats tot 1 april 2006.
- Tot slot een verlenging tot en met 31 december 2007. Het Forum is na overleg met de Raad voor Dierenaangelegenheden conform het instellingsbesluit opgeheven.

Resultaten van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren

Het Forum heeft getracht zoveel mogelijk aan te sluiten bij de opzet en resultaten van de werkconferentie Welzijn Gezelschapsdieren. In april 2005 werd van start gegaan met het instellen van vier werkgroepen met het doel een actieplan op te

stellen. Bij het bedenken van oplossingsrichtingen koos men voor een tweesporenbeleid:

1. activiteiten die gericht zijn op de burger ('de afnemer')
2. activiteiten gericht op de handelaar, fokker en dienstverlener ('de producent /leverancier').

De ingestelde werkgroepen waren:

1. de werkgroep 'Handel en fokkerij –honden en katten'
2. de werkgroep 'Burger – honden en katten'
3. de werkgroep 'Andere diersoorten (burger & handel)'
4. de werkgroep 'Feiten en cijfers'.
5. de werkgroep 'Communicatie'

Het Forum heeft gemeend een splitsing te moeten aanbrengen tussen honden en katten enerzijds en andere diersoorten zoals kleine zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en vissen anderzijds. Dit vanwege de verschillen in structuur van de afzonderlijke (deel) sectoren en daarmee samenhangend het verschil in de wijze van aanpak van de welzijnsproblematiek. Daarnaast heeft het Forum gemeend paarden vooralsnog buiten beschouwing te moeten laten omdat de Raad voor Dierenaangelegenheden in 2003 reeds een rapport en een brochure over het welzijn van paarden publiceerde.

Het werk van werkgroepen 1 'Handel en fokkerij – honden en katten', werkgroep 2 'Burger – honden en katten' en werkgroep 3 'Andere diersoorten (burger & handel)' mondde uit in een publicatie 'Gedeelde zorg - Actieplan' (bijlage 1). Het actieplan werd door de voorzitter van het Forum aan de minister van LNV overhandigd op 23 maart 2006.

De werkgroep 'Feiten en cijfers' ging van start om de aard, de omvang en de economische betekenis van de gezelschapsdierensector in Nederland in kaart te brengen. In het rapport 'Gedeelde zorg - Feiten en cijfers' (bijlage 2) staat relevante en betrouwbare informatie uit de sector. Ook deze publicatie werd op 23 maart 2006 aan de minister van LNV aangeboden.

De werkgroep communicatie stelde een communicatiestrategie voor het Forum op waarbij er een onderscheid gemaakt werd tussen communicatie met a) de achterban van de organisaties die betrokken zijn bij het Forum en met andere organisaties uit de sector die niet direct betrokken zijn bij het Forum en b) het brede publiek.

LICG

In oktober 2006 werd de Stichting Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG) opgericht. Op 31 oktober 2007 ging het LICG officieel voor het publiek van start. Het LICG coördineert de informatieverstrekking aan de kopers en de houders van gezelschapsdieren. LICG is de afkorting voor Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren. Het LICG is een initiatief van:

- Faculteit Diergeneeskunde (Universiteit Utrecht)
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (Dierenbescherming)
- Stichting Platform Verantwoord Huisdierenbezit
- Vereniging Landelijke Organisatie Dibevo
- Wageningen Universiteit & Research

Certificering

Het initiëren van een certificatiesysteem te beginnen bij de partijen die onder het Honden- en Kattenbesluit 1999 vallen werd door Directie Landbouw ter hand genomen en moet nog worden afgerond.

Een aanbeveling uit de conferentie was dat onderzocht moest worden welke vorm van certificering het meest effectief is en hoe het in de praktijk kan worden gebracht. Een certificatiesysteem met een wettelijke borging kan de kwaliteit van bedrijfsmatig betrokkenen, de geleverde dieren en de geboden diensten verhogen en (mede) daarmee het welzijn van de dieren waarborgen. Er is in 2007 een certificatietraject gestart voor de betrokkenen die nu onder het Honden- en kattenbesluit 1999 vallen. Deze groep is nog uitgebreid met hondentoiletterbedrijven en hondenuitlaatservices. Gelijktijdig is ook gestart met een certificatietraject voor de detailhandel en de import van- en groothandel in overige diersoorten. Door een werkgroep, bestaande uit de Dierenbescherming, de Stichting Platform Verantwoord Huisdierenbezit en de Vereniging Landelijke Organisatie Dibevo is een advies uitgebracht over het hanteren van het begrip 'bedrijfsmatig'. De sectorpartijen stellen zelf certificatienormen op voor o.a. fokbeleid, handel, scholing, vakbekwaamheid, huisvesting en verzorging van dieren en een klachtensysteem. Wanneer de partijen tot certificatie komen, heeft de minister van LNV toegezegd dit met regelgeving te ondersteunen. Certificering mag alleen maar uitgevoerd worden door instellingen die geaccrediteerd zijn bij de Raad van Accreditatie.

De volgende onderwerpen stonden ook op de agenda van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren. Voor zover deze onderwerpen nog relevant zijn en niet in behandeling genomen, of afgerond waren op 31 december 2007, zullen deze door de Raad voor Dierenaangelegenheden worden uitgewerkt.

1. Het nader uitwerken van het middel 'identificatie & Registratie' (I&R).
Het Forum vond dat er een verplichte I&R voor honden en katten moest komen vanwege het belang bij de bestrijding van zoönosen en bij het aansturen van het fokbeleid. De minister van LNV verzocht na te gaan uit te werken óf en op welke wijze I&R kan bijdragen aan een sturing van het fokbeleid, zonder dat hiervoor gedetailleerde regelgeving noodzakelijk is. Het advies 'Identificatie & Registratie van honden en katten als instrument bij zoönosenbestrijding en fokbeleid in Nederland' werd door het Forum gestart en door de Raad voor Dierenaangelegenheden afgerond. Het advies werd op 10 januari 2008 aan de minister van LNV aangeboden. De Minister heeft inmiddels het voornemen bekend gemaakt dat in 2011, middels het inbrengen van een chip, I&R voor honden verplicht zal worden gesteld. Voor de I&R van katten is vooralsnog geen planning gemaakt.

2. Het initiëren van een Veterinair Meldpunt.
In het rapport 'Gedeelde zorg' van het Forum Welzijn Gezelschapsdieren wordt gesteld dat "een Veterinair Meldpunt Erfelijke Gebreken voor de gezelschapsdierensector een goede basis is voor het verzamelen van de betrouwbare gegevens die nodig zijn voor een effectief fokbeleid gericht op het verminderen van erfelijke gebreken". Een werkgroep heeft voor het Forum de mogelijkheden in kaart gebracht. De inventarisatie werd op 29 april 2008 aan het bureau van de Raad voor Dierenaangelegenheden voorgelegd met het verzoek dit tijdens een vergadering van de Raad te bespreken omdat het Forum inmiddels is opgeheven. De bespreking van het verslag zal tijdens de eerstvolgende raadsvergadering plaatsvinden. In het verslag werden de volgende conclusies opgenomen.
Vanuit de sector is duidelijk aangegeven dat er behoefte bestaat aan een veterinair meldpunt voor erfelijke gebreken. Een meldpunt met een screenende functie is op dit moment niet haalbaar vanwege de hoge kosten en het ontbreken van de noodzakelijke ICT-infrastructuur. Een meldpunt in de vorm van een expertisecentrum lijkt wel haalbaar. Er is voldoende deskundigheid, maar deze is verspreid over verschillende instellingen en moet bij elkaar worden gebracht in een geschikte organisatievorm waarin ook plaats is voor de belanghebbenden. Er moeten

faciliteiten komen voor de opslag van materiaal voor DNA en/of weefselonderzoek en een goede ICT-infrastructuur.

De volgende suggestie werd meegegeven: De Raad voor Dierenaangelegenheden zou er goed aan doen een werkgroep in te stellen met als taak het ontwerpen van een organisatiestructuur en een financieel kader voor een nationaal expertisecentrum voor erfelijke aandoeningen bij gezelschapsdieren. In deze werkgroep moeten ten minste zijn vertegenwoordigd de Faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, Wageningen UR en de Raad van Beheer op Kynologisch gebied. Omdat deze activiteit een uitvloeisel is van een initiatief van het ministerie van LNV ligt het voor de hand om een vertegenwoordiger van LNV als waarnemer aan de werkgroep toe te voegen.

3. Het (laten) actualiseren van het Forumrapport 'Feiten & Cijfers'.
Dit rapport biedt een actueel overzicht van de gezelschapsdierensector. Afgesproken werd dat het rapport eens in de twee jaar in een geactualiseerde vorm dient te verschijnen, zodat de informatie die nu over de gezelschapsdierensector verzameld is actueel blijft. Het rapport is nog niet geactualiseerd. Dit wordt in 2008 door de Raad voor Dierenaangelegenheden gedaan.
4. Positieflijst
De door de Raad voor Dierenaangelegenheden opgestelde positief –en negatieflijsten voor zoogdieren, vogels (advies 2003/07) en voor vissen, reptielen en amfibieën (advies 2004/03) ter invulling van artikel 33 van de gezondheids- en welzijnswet voor dieren hebben tot veel discussie geleid. Naar aanleiding van het Algemeen Overleg Dierenwelzijn van 14 september 2006 met de Tweede Kamer heeft de minister van LNV de RDA in zijn brief d.d. 28 september 2006 opnieuw advies gevraagd over een positieflijst. Dit is een lijst met daarop alle diersoorten geplaatst die vanuit de gezondheid en het welzijn van het dier gezien geschikt zijn om als gezelschapsdier te houden. De Raad voor Dierenaangelegenheden heeft op 29 januari 2007 aan de minister van LNV lijsten met diersoorten aangeboden die volgens de Raad voor Dierenaangelegenheden, conform artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD), geschikt zijn om te worden gehouden. Het samenstellen van deze lijsten bleek geen sinecure. De materie was complex en er diende bijzonder zorgvuldig te worden omgegaan met de emoties die inherent zijn aan het onderwerp. Het verzoek van de minister van LNV om te komen tot korte

lijsten heeft de Raad in de bespreking meegenomen. De Raad concludeerde dat verkorting van de lijsten zou leiden tot ongenueanceerde, onevenwichtige lijsten waarin geen of onvoldoende recht wordt gedaan aan het uitgangspunt van de oorspronkelijke lijsten, namelijk de gezondheid en het welzijn van het gehouden dier. Gezien het voorgaande was het maken van een korte lijst niet mogelijk en kon dus niet aan het verzoek worden voldaan.

In aanvulling op advies RDA 2006/10 (positieflijsten voor Art. 33 GWWD), adviseert de Raad een overgangsregeling in te stellen voor dieren die niet op de positieflijst staan, maar op moment van inwerkingtreding van Art. 33 GWWD nog wel worden gehouden in Nederland. Deze overgangsregeling is vastgelegd in het RDA advies 2007/07 Art. 33 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD) – Overgangsregeling.

5. Europees gezondheids- en welzijnsbeleid voor gezelschapsdieren;
De gezelschapsdierensector is in de Europese Unie van groeiende maatschappelijke en economische betekenis. Europees beleid m.b.t. gezelschapsdieren ontbreekt echter nagenoeg. Een aanbeveling op de werkconferentie was dat de problematiek van het welzijn van gezelschapsdieren op de Europese agenda gezet moet worden. De minister wilde nagaan of hij dit onderwerp op de Europese agenda kon krijgen. De Raad voor Dierenaangelegenheden bracht op 17 januari 2008 het advies 'Europees welzijnsbeleid voor gezelschapsdieren' uit. In dit advies werd aangegeven welke onderwerpen over het welzijn van gezelschapsdieren zich lenen voor Europese harmonisatie, welk politiek en maatschappelijk draagvlak daarvoor bestaat in de lidstaten van de Europese Unie en of het Europese verdrag voldoende juridische aanknopingspunten biedt voor harmonisatie. Een onderdeel van dit advies was dat de minister werd geadviseerd de Europese overeenkomst ter bescherming van kleine huisdieren te ratificeren.

In het actieplan was een aantal andere afspraken gemaakt, die nader uitgewerkt werden door de betreffende partijen:

1. In het Actieplan is vastgelegd dat het Platform Verantwoord Huisdierenbezit (PVH) met de aangesloten liefhebbersverenigingen van 'de andere diersoorten' zoals kleine zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en vissen, afspraken zal maken om:

- a) welzijnscriteria vast te stellen en deze op te nemen in de soortbeschrijvingen en mee te wegen bij de erkenning van rassen
 - b) te bevorderen dat er geen dieren met schadelijke erfelijke kenmerken meer worden gefokt en worden toegelaten op shows, tentoonstellingen en beurzen. Ook is in het Actieplan vastgelegd dat het PVH ervoor zorgt dat kattenverenigingen in hun tentoonstellingsreglementen opnemen dat kruisingen van gedomesticeerde katten en wilde katachtigen niet worden geaccepteerd op tentoonstellingen.
2. De KNMvD en liefhebberijverenigingen stellen overzichtslijsten beschikbaar van in bijzondere diersoorten gespecialiseerde dierenartsen. Voor de langere termijn moet er een ontmoedigingsbeleid voor het importeren van wildvang worden gevoerd. Dit kan gebeuren door het stimuleren van nakweek, ook in de exporterende landen zelf.